

необхідності врегулювання проблем у сфері управління підприємством, а саме на рівні господарських процесів.

Список використаних джерел

1. Слободяник Ю. Б. Державний аудит : навчальний посібник. Суми : ФОП Наталуха А.С., 2015. 340 с.
2. Контроль і ревізія : навчальний посібник ; нормативно-практичні матеріали / Романів Є. М., Хом'як Р. Л., Мороз А. С., Озеран В. О.. 3-е вид. Львів : Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ+» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2004. 328 с.
3. Любенко А. М. Контроль у державному секторі економіки на основі стандартизації // Удосконалення системи бухгалтерського обліку, аналізу і контролю як інформаційного забезпечення управління суб'єктами господарювання : колективна монографія / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Рудницького. Львів, "ГАЛИЧ-ПРЕС", 2018. с. 180–243.
4. Оперативный контроль экономической деятельности предприятия / Б. И. Валуев, Л. П. Горлова, Е. Л. Зернов и др. М. : Финансы и статистика, 1991. 224 с.
5. Кошкарів С. А., Бачинський В. І., Куцук П. О. Внутрішньогосподарський оперативний облік і контроль у системі управління діяльністю виробничих підприємств. Чернівці : Золоті литаври, 2012. 264 с.
6. Мельник К. П. Оперативний контроль в сільськогосподарських підприємствах : дис. канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2015. 231 с.

УДК 657.6

Сторожук Тетяна Миколаївна,
к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Університет державної податкової служби України,
м. Ірпінь, Україна

ПЕРЕВІРКА КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ДОТРИМАННЯ ЄДНОСТІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

В сучасних умовах господарювання, коли існують нестабільність, кризи, невизначеності та ризики, все більшого поширення набуває форма господарювання підприємств у вигляді різного роду об'єднань. Взагалі, на думку більшості економістів, об'єднання підприємств несе в собі значний потенціал високоефективного господарювання у будь-яких умовах. Інформаційним ресурсом щодо фінансового стану та результатів діяльності таких суб'єктів господарювання є консолідована фінансова звітність. Консолідована фінансова звітність відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів як єдиної економічної одиниці, хоча юридично учасники групи продовжують залишатися окремими особами.

Фінансову звітність суб'єкти господарювання можуть складати за міжнародними та національними стандартами. Порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації

щодо складання консолідованої фінансової звітності за національними стандартами розкрито в НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] та НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» [2], де визначено порядок складання такої звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо неї.

Згідно з міжнародними стандартами, консолідована фінансова звітність повинна базуватися на певних принципах і методах, тобто відповідати певним вимогам. Згідно з параграфом 19 МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» [3] материнське підприємство готує консолідовану фінансову звітність, застосовуючи єдині облікові політики для подібних операцій та інших подій за подібних обставин. Відповідно до параграфу Б87 МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» [3], якщо член групи користується обліковими політиками, що відрізняються від тих, які були прийняті в консолідованій фінансовій звітності для обліку подібних операцій та подій за подібних обставин, то відповідні коригування мають бути здійснені у фінансовій звітності такого члена групи при складанні консолідованої фінансової звітності, щоб забезпечити узгодженість з обліковими політиками групи.

Отже, принцип єдиної облікової політики передбачає складання консолідованої фінансової звітності з використанням єдиної облікової політики для подібних операцій та інших подій за подібних обставин, а за неможливості використання в процесі консолідації звітів єдиної облікової політики цей факт слід розкривати разом з часткою статей, що наведені у консолідованій звітності, до яких застосовувалася різна облікова політика. Такі розкриття слід проводити в примітках до консолідованої фінансової звітності. Тому одним із завдань внутрішнього контролю групи є перевірка дотримання єдиної облікової політики, що є запорукою достовірності її показників, оскільки облікова політика впливає на показники і результати діяльності суб'єктів господарювання та прийняття управлінських рішень внутрішніми та зовнішніми користувачами.

На мікрорівні облікова політика існує як внутрішній інститут бухгалтерського обліку, який регулює облік на рівні підприємства, встановлює правила ведення обліку та створення звітності за запитами різного роду інституцій та окремих зовнішніх і внутрішніх користувачів [4, с. 14]. Цей інститут підприємство визначає самостійно, розглядаючи облікову політику як вибір самим підприємством із року в рік певних і конкретних способів, методів, прийомів, процедур, схем та форм і технологій ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності відповідно до чинного законодавства України та особливостей діяльності підприємства (організаційно-правової форми господарювання, галузі діяльності, організаційної структури тощо). Тому при перевірці консолідованої фінансової звітності на предмет дотримання облікової політики необхідно зважити на особливості:

- 1) відповідно до п.2 ст.118 глави 12 ГКУ [5] в об'єднання підприємств можуть входити підприємства, утворені за законодавством інших держав, а підприємства України можуть входити в об'єднання підприємств, утворені на території інших держав;

- 2) здійснення господарської діяльності підприємствами учасниками об'єднання за межами митної території України як нерезиденти, що вимагає

підготовки консолідованої фінансової звітності згідно з вимогами законодавства країни, де здійснює діяльність група[6, с. 203];

3) необхідність дослідження правильності визначення порогу суттєвості для формулювання периметра консолідації з урахуванням вимоги забезпечення прозористі інформації про консолідовану групу [6, с. 203];

4) консолідована фінансова звітність складається материнським підприємством на підставі своєї фінансової звітності та окремої фінансової звітності усіх дочірніх підприємств, тому представляє фінансовий стан та результати діяльності групи як об'єднання декількох учасників, які перебувають у відповідну взаємозв'язку та під спільним контролем;

5) у консолідовану фінансову звітність не включаються звіти підприємств, які в принципі входять у сферу консолідації, але не представляють інтересу для об'єднання. До них відносяться: дочірні підприємства, контроль над якими є тимчасовим (дочірнє підприємство підлягає продажу в недалекому майбутньому); дочірні компанії, які діють в умовах тривалих обмежень, що не дає переказувати грошові кошти на рахунок материнського підприємства (блокування банківських рахунків); дочірні компанії, господарська діяльність яких різко відрізняється від характеру діяльності основної материнської компанії (наприклад, банк і промислове підприємство і банківська кредитна установа, торгове підприємство та страхова організація тощо);

6) наявність в консолідованій фінансовій звітності гудвілу та неконтрольованої частки;

7) при складанні консолідованої фінансової звітності були виключені всі внутрішньогрупові операції та сальдо за внутрішньогруповими операціями.

Тому для перевірки консолідованої звітності на єдність облікової політики необхідно:

1. За даними приміток до окремої (індивідуальної) річної фінансової звітності кожного дочірнього підприємства, що входить до складу групи підприємств та документом про облікову політику кожного підприємства визначити, які елементи облікової політики були використані для відображення статей річної фінансової звітності в розрізі складових облікової політики підприємства: організаційна, технічна та методична.

2. За даними приміток до річної фінансової звітності материнського підприємства та документом про облікову політику материнського підприємства визначити, які елементи облікової політики були використані для відображення статей річної фінансової звітності в розрізі складових облікової політики підприємства: організаційна, технічна та методична.

3. За даними приміток до консолідованої фінансової звітності та документом про облікову політику групи підприємств визначити, які елементи облікової політики були використані для відображення статей консолідованої фінансової звітності.

4. За результатами проведеної вибірки провести порівняльний аналіз використаних способів, методів та процедур, які були використанні для складання річної фінансової звітності кожного дочірнього, материнського

підприємства та групи підприємств при складанні консолідованої фінансової звітності. Результати порівняння доцільно оформляти таблицею.

Список використаних джерел

1. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 02.11.2020).
2. НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text> (дата звернення: 02.11.2020).
3. МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_065#Text (дата звернення: 03.11.2020).
4. Юнацький М. О. Облікова політика в управлінні діяльністю корпоративних підприємств: організація та методика. Автореферат дис. на здобуття наукового ступеня к-та. економ. наук: 08.00.09. Київ, 2016. 21 с.
5. ГКУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 06.11.2020).
6. Лучко М. Р., Яцишин С. Р. Консолідація фінансової звітності: Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.

УДК 657.631.8:332.012.2

Шалімова Наталія Станіславівна,
доктор економічних наук, професор,
декан факультету обліку та фінансів,
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна

ВРАХУВАННЯ ВПЛИВУ АУДИТУ ЯК ІНСТИТУТУ В МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГАХ ОЦІНЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Аудиторська діяльність має важливе значення як для розвитку конкретного суб'єкта господарювання, так і сучасної економіки й суспільства в цілому. Його вплив на мікрорівні проявляється в основному в тому, що проведення аудиту та інших завдань з надання впевненості дозволяє зменшити ймовірність виникнення несприятливого вибору та морального ризику, оскільки аудит може бути використаний як для встановлення типу агента (в цьому випадку аудит є прикладом засобів фільтрації, сигналізації та раціоналізації), так і для протидії опортуністичній поведінці (в даному випадку – прикладом засобу контролю та налагодження стимулів агента). Сам аудит може розглядатися як складова таких видів трансакційних витрат, як витрати пошуку інформації та витрати на ведення переговорів і укладання контрактів. Також слід враховувати, що накопичення й узагальнення інформації, яка визначає репутацію окремих фірм, та встановлення ступеня її достовірності, а останнім саме й займаються аудиторські фірми, дає змогу реалізувати ефект масштабу в сфері збору та аналізу інформації про ділову поведінку і забезпечити зниження трансакційних витрат, будуючи довірчі